

Poprečnina v gotovini plačana.

ŠTEV. 6.

LETNIK XXIV.

NARODNI GOSPODAR

**GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“
V LJUBLJANI.**

V LJUBLJANI, DNE 15. JUNIJA 1923.

TISK ZADRUŽNE TISKARNE V LJUBLJANI.

VSEBINA.

Dr. A. Gosar: Blagovne zadruge in trgovci	81
Fr. Pengov: Kmetijsko združništvo na Španskem	84
Glavna skupščina Zadružne zveze v Ljubljani	87
Kako postopajo napram zadrugam finančne oblasti?	91
Vprašanja in odgovori	93
Združništvo	55

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 6, I. 1923.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrečno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drug občen zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Stavbinska zadruga »Lastni dom« v Trbovljah, r. z. z o. z., sklicuje svoj XIII. redni letni občni zbor dne 29. junija ob 3. uri pop. v prostorih zadruge. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Pregled in odobritev rač. zaključka za l. 1922. 4. Poročilo načelstva in nadzorstva. 5. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Toplicah, r. z. z n. z., se bo vršil dne 24. 6. 1923, pol ure po jutranji maši v uradnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje letnega računa za l. 1922. 3. Sprememba pravil. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Čitanje reviz. poročila. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Suhorju, r. z. z n. z., se bo vršil dne 24. junija 1923, ob 9. uri dopoldne v župnišču. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1922. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Fari pri Kostelu, r. z. z n. z., se bo vršil dne 24. junija 1923, ob 3. uri pop. v uradnih prostorih posojilnice s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem obč. zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrjenje rač. zaključka za l. 1922. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Laškem, r. z. z n. z., se bo vršil dne 24. junija 1923, ob 8. uri dop. v kaplaniji. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1922. 4. Prememba pravil. 5. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Zaključni občni zbor Mlekarske zadruge v Srakovljah, r. z. z o. z., v likvidaciji, se bo vršil dne 24. junija 1923, ob 4. uri popoldne v prostorih zadruge. 1. Poročilo likvidatorjev o izvršeni likvidaciji. 2. Sklepanje o shrambi poslovnih knjig.

Občni zbor Kmetijske nabavne zadruge v Skocijanu pri Turjaku, r. z. z o. z., se vrši dne 24. junija 1923, ob 2. uri pop. v župnišču. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1922. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Sklepanje o likvidaciji in volitev likvidatorjev. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Izlakah, r. z. z n. z., se vrši dne 29. junija 1923, ob 4. uri pop. v posojilniških prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1922. 3. Prememba pravil. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Mirni, r. z. z n. z., se bo vršil dne 24. junija 1923, po jutranji službi božji ob pol 8. uri v prostorih posojilnice. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1922. 3. Volitev načelstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Sodražici, r. z. z n. z., se vrši dne 1. julija ob pol 3. uri pop. v župnišču. 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1922. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Horjulu, r. z. z n. z., se vrši dne 29. junija 1923, ob pol 8. uri dopoldne v zadrugi pisarni. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem obč. zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1922. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Horjulu, r. z. z o. z., se vrši dne 29. junija 1923, ob pol 9. uri dop. v zadrugi pisarni. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem obč. zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1922. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Živinorejske zadruge v Strugah, r. z. z o. z., se bo vršil dne 24. junija 1923, ob 3. uri pop. v prostorih Hranilnice in posojilnice v Strugah. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1922. 3. Razgovor o živinoreji. 4. Prememba pravil. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Mlekarske zadruge v Šmarju, r. z. z o. z., se vrši dne 29. junija 1923, ob 8. uri dop. v zadrugi prostoru. 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1922. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Čitanje revizijskega poročila. 7. Slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.— Din. na leto, za pol leta 12.50 Din. Za člane zvezinih zadrug 20 Din. na leto. Posamezna številka 3 Din. — Izhaja 15. dne vsakega meseca.

Rokopisi se ne vračajo.

Dr. Basaj.

Blagovne zadruge in trgovci.

Zadnji čas se opaža, da so trgovci precej močno začeli napadati blagovne zadruge. V aprilovi številki Narodnega Gospodarja smo omenjali, da je Trgovski list prinesel poseben članek, v katerem se ostro obrača proti zadrugam, češ da na eni strani zahtevajo za se ugodnosti in jih oblasti protežirajo, dejansko pa se v svojem poslovanju v ničemer od trgovcev ne razločujejo. Doznalo se je tudi, da so se trgovci šli pritožiti generalni direkciji neposrednih davkov, češ da jim zadruge delajo silno konkurenco in da nikakor davčne in pristojbinske ugodnosti za zadruge niso opravičene.

Zdi se mi, da se trgovci bojijo gibanja, ki je nastalo med kmeti in delavci in ki gre za tem, da se kmet in delavec kar najbolj mogoče otreseta dobičkarškega posredništva trgovca ter da se za nakup gospodarskih in gospodinjskih potrebščin organizirata v zadrugah. Kmeti in delavski stan sta med vojno in po vojni dovolj jasno videla, kako se v rokah trgovcev gromadi vedno večji dobiček, ki ne more biti od drugod, kakor iz žepa delavca in kmeta. Zato se je pri obeh stanovih začela polagoma vzbujati zavest, da ni pametno, da se še naprej pustita izkoriščati od trgovca.

Pribijemo, da nismo proti solidni trgovini, ki se zadovolji z zmernim, pravičnim

zaslužkom in ki glede svojega obsega ne presega dejanskih potreb. Toda to, v kar se je pri nas razvila trgovina po vojni, to je daleč čez dejanske potrebe. To je prava hipertrofija trgovskega stanu na škodo drugih stanov. To je ena izmed zlih posledic vojne, ki jo zaznamujemo z verižništvom. Sedaj, ko se voda polagoma bistri in ko nesolidna trgovina ne najde več tistega ugodnega terena, da bi se bohotno razvijala, sedaj ko začenja prihajati na površje le to, kar je zdravo in solidno v trgovini, sedaj se oglašajo razni dobičkarji, ki niso v stanju poslovati v solidnih razmerah. Ti dobičkarji kričijo na zadruge, češ da jim one delajo konkurenco in da država zadruge z davčnimi in pristojbinskimi ugodnostmi v tem konkurenčnem boju podpira.

Odkrito povemo, da smatramo te pojave za razveseljive. Da se zopet uveljavlja solidna trgovina nasproti spekulaciji, to nas more samo veseliti. Da je v široke plasti kmetijskega in delavskega ljudstva prodrla zavest, da je treba nasproti nesolidni kartelirani trgovini iskati pomoči v zadružništvu, to je še bolj razveseljiv pojav.

Vemo, da smo še daleč od cilja, ko bo zadružništvo prevzelo v svoje roke pretežni del preskrbe gospodarskih in gospodinjskih potrebščin. Zadružništvo še danes tvori raz-

meroma majhen procent v preskrbi ljudstva. Gotovo pa je, da se že tudi pri današnjem skromnem obsegu zelo blagodejno pozna vpliv združništva kot regulatorja cen. Ker bi organizirani trgovci popolnoma enostransko samo s stališča interesov svojega stanu in brez najmanjšega ozira na interese konsumentov nastavljali cene in dobavljali blago, je naravno, da se je proti organiziranemu stanu trgovca, proti gremijem morala ustvariti organizacija konsumentov v blagovnih zadrugah. Kot rečeno, ta organizacija je še slaba, je še v začetku razvoja. Toda, ako bodo trgovci postopali tako nesolidno, kakor so to delali prva leta po vojni, potem se bo ta organizacija morala razviti, ker jo trgovci sami k temu silijo. Proti združenim trgovcem se morejo boriti le združeni konsumenti.

Da se je združništvo v resnici izkazalo kot regulator cen, zato je dokaz delo združništva takoj po vojni, ko so bile cene vseh vrst blaga v Sloveniji najnižje, dočim so čim dalj na jug, tembolj rastle. Rastle so tembolj, čim manj je bilo razvito združništvo. Zadruga so bile v Sloveniji tiste, ki niso pustile, da bi trgovci brezvestno navijali cene. In ravno v pretečenem letu se je ponovno povdarjalo, da se banaška moka v Beogradu prodaja dražje nego v Sloveniji, čeprav je Bañat pred nosom Beograda, dočim je bil transport moke v Slovenijo vsled prometnih ovir in vsled visokih tarif drag in težaven. Kako so v posameznih krajih trgovci morali znižati cene pod pritiskom blagovne zadruge, ki je začela poslovati, o tem bi lahko navedli veliko naravnost drastičnih primerov in to iz najnovejšega časa.

Gotovo je, da je nesolidna trgovina parazit na narodnem gospodarstvu. Kdor danes opazuje našo trgovino, ne more trditi, da je solidna. V koliko jo zadene krivda, je težko reči. Toda dejstvo je, da se je po vojni

vrnilo v ta stan veliko brezvestnih ljudi, ki hočejo dobro zaslužiti na tuji koži. Dejstvo je tudi, da ne more delati solidna trgovina, ako mora za obratni kapital plačevati 20, mogoče celo 30 % obresti. Bujno se razvijajoče bankarstvo z nenavadno visoko obrestno mero je znak, da je naše gospodarstvo bolno in da bomo preživljali še težke krize. In kakor je nesolidno bankarstvo, tako je rama ob rami z njim nesolidna trgovina. Tudi ona se prebujno razvija, ima predrago režijo in se je kakor bankarstvo v sindikate organizirala v gremije pod pretvezo, da se gre za zaščito življenjskih interesov, dočim se gre v resnici v mnogih slučajih za brezvestno odiranje drugih stanov. In čisto naravno je, da ljudstvo na to organizacijo napadnega značaja odgovarja z organizacijo obrambnega značaja, z združništvom.

Rekli smo, da začenja polagoma pronicati v ljudstvo zavest in potreba gospodarske organizacije, zlasti potreba organizacije v blagovnih zadrugah. Da se bo ta zavest vedno bolj širila in utrjevala, da ne bo v svojih početkih zamrla in omagala, zato bo potrebno še veliko dela, še veliko pouka in zadržne izobrazbe. To delo in ta pouk bosta tembolj potrebna, čimbolj se pri trgovcih uveljavlja metoda, da skušajo ljudstvo odvrniti od zadrug z lažmi in sleparijami. Vsako priliko porabijo, da se obregnejo ob zadrugo, da kritizirajo njeno poslovanje, da zabavljajo na njene visoke cene in na njeno nerazumevanje osnovnih principov trgovine. Tu bo treba veliko pojašnjevati in konsumetom odpirati oči, da bodo razločevali laž od resnice in da bodo spoznali, kakšne so besede trgovcev, kakšna pa njihova dela. Treba bo, da se konsument navadi vsako blago doma tehtati in meriti in paziti na kakovost. Treba bo, da je konsument na jasnem ne samo glede cene slad-

korja in soli, ampak glede vseh cen blaga. Ponovno se je dogodilo, da so ljudje pri navidezno nižjih cenah v trgovini bili oškodovani. Oškodovali so jih s slabšo mero in s slabšo vago. Ponovno se je zgodilo, da je trgovec s prozornim namenom prodajal sladkor po nižji ceni nego zadruga, zato pa je temboj pošteno privil pri cenah drugih vrst blaga, o katerih konsument ni bil informiran.

Veliko pouka pa bo potreba, da zadrughna zavest prodre med vse članstvo. Vsak zadrugar je dolhan zavedati se, da tudi od njegovega postopanja zavisi, ali bo skupna zadrughna fronta napredovala ali nazadovala. Cilj te skupne zadrughne fronte je osamosvojitcv kmetskega in delavskega stanu od dragega trgovskega posredništva. Za ta cilj mora sodelovati vsak zadrugar. Temu cilju bomo tem bližje, čim bolj bo vsak zadrugar vse potrebščine za svoje gospodarstvo in gospodinjstvo do zadnje igle, do zadnjega gumba nabavljial le pri svoji zadrugi. Ako bo ta zavest prodrila pri vseh zadrugarjih, potem se nam ni bati za zadrughno fronto, potem lahko pustimo trgovce, naj zabavljajo, naj protestirajo, naj kričijo na zadrughništvo.

Kakor pa morajo zahtevati blagovne zadruge zadrughno disciplino od vsakega člana, ravno tako se morajo zadruge same zavedati zadrughne discipline napram blagovni centrali pri nakupovanju blaga. Slaba bo zadrughna fronta, ako bodo zadruge same kršile disciplino in podpirale naše nasprotnike z nakupovanjem pri veletrgovcih. Kakor zahtevamo zavednost in dalekovidnost od posameznega zadrugarja, kakor zahtevamo od posameznega zadrugarja, da zaradi ene kronice ne

izdaja skupne zadrughne fronte, ravno tako se morajo zadruge same otresti kratkovidnosti in s pravo zadrughno zavestjo držati strogo zadrughno disciplino pri nakupovanju ra debelo. Zadruge same prav dobro čutijo, da ne morejo konkurirati s trgovci, ako so slabe. Dobro se zavedajo, da se morejo okrepiti le na ta način, da disciplinirani zadrugarji podpro njihovo delovanje in jim omogočijo boj s trgovcem. Kar one zahtevajo od svojih članov, to morajo same izvrševati napram svoji centrali.

Ako nas trgovci napadajo in je zadrughništvo predmet diskusije na vseh njihovih sestankih, ako oni kot organiziran stan nastopajo na merodajnih mestih proti zadrughnim koristim in proti upravičnim zadrughnim zahtevam, potem moramo vedeti, kje jih čvevelj žuli in moramo znati z zadrughno disciplino in zavestjo tako okrepiti našo pozicijo, da bodo trgovci postali s svojimi napadi na zadrughništvo previdnejši. Nismo nastopali proti trgovini, v kolikor je bila solidna; nismo napadali trgovine celo v času, ko je v veliki meri pod vplivom vojne psihoze zašla v špekulantske vode, temveč smo se samo v zaščito interesa konsumenta začeli živahneje gibati in zbirati okoli svojih blagovnih zadrugh.

Danes, ko nas napadajo javno na shodih in po listih, smatramo to za brezobzirno izzivanje. Naša dolžnost je, da na tako izzivanje odgovorimo s takim ravnanjem, ki bonaše zadruge okrepilo, trgovce pa privedlo do molka. Tako ravnanje pa ninič drugega kot izvajanje zadrughne discipline.

.....

Fr. Pengov.

Kmetijsko združništvo na Španskem.*

I.

Najvažnejša socialno - poljedelska ustanova na Španskem, ki je v kratkem času prinesla prebogatih sadov, je brez dvojbe »Narodna katoliška - kmetijska zveza« (Confederación Nacional Católica - Agraria).

Požrešno oderuštvo, ki je nastalo v mnogih krajih Španske na račun ubogega kmeta, je prisililo blagomisleče ljudi, da so jeli ustanavljati kmetijske posojilnice. Že pred temi »Cajas rurales« so imeli za vzajemno pomoč posojilnice, znane pod imenom »Montes de Piedad«, dalje deželne banke, (Bancos agrícolas) in pa neko značilno špansko napravo, skladišča (Pósitos), t. j. občinske ali okrajne zavode, v katerih so hranili neko količino žita, zlasti pšenice, ki so jo v času sile posojali kmetom bodisi za seme ali pa tudi za kruh. Svoje dni so te naprave (silosi), krasno evele, pozneje so pa izrodile vsled verig države, občin in zasebnikov.

L. 1901 so se jele širiti rajfajzenove posojilnice. V teh je vodilna ideja vzajemno, nemejeno poroštvo : to misel je bilo silno težko udomačiti na Španskem ; celo dva prvobornika za kmečke posojilnice, don Fnanč Rivas telja za kmečke posojilnice, don Rivas Moreno in p. Ant. Vicent družbe Jez., ki ga imeskem, sta šla prvotno preko te temeljne misli rajfajzenove ; pač pa so upoštevali druga važna načela : da ne smejo dobivati sotrudniki plače, člani ne dividend, da se morajo posojila dovoljevati le za gospodarske svrhe, da mora prosilec vselej poprej povedati, čemu bo porabil posojilo i. t. d.

L. 1904 napoči jutranja zora za organizacijo kmet. kredita na Španskem. Na

čelo organizacije stopijo župniki, ki so opravičeno upali na uspeh vsled velike množine malih posestnikov, vsled njihove pridnosti za delo, ki je prišla v pregovor, vsled njihove vernosti in globoke pobožnosti. Gospodje so v kratkem prepričali ljudstvo o potrebi posojilnic, podpirali pa so jih vsepovsodi župani, veleposestniki in večji najemniki. (Pri nas so boljše situirani, z večine liberalno nadahnjeni ljudje bili najljutejši nasprotniki naše kršč. gospodarske in zlasti denarne združne organizacije.) Od l. 1906 se rajfajzenove posojilnice in kmetijske zadruge (Sindicatos agrícolas) izredno hitro širijo. L. 1910 so našli že 57 sindikatov in 143 posojilnic. Tega leta ustanové že tudi Gospodarsko Zvezo (Federación social católica) za Navaro in pa denarno Združno Zvezo za vse posojilnice te pokrajine. Omenim naj še, da so na Španskem posamezne lokalne posojilnice zvezane mej seboj v okrajne in te šele v deželno zvezo. Vse kmetijske zadruge ali sindikati so strogo katoliška društva in kot taka potrjena od škofov. Vsi gg. župniki se smatrajo za rojene člane predstojništev, ravno tako vsi občinski odborniki. S svojo organizacijo so hoteli dvigniti ljudstvo v nravnem in gospodarskem oziru, mu dati pouka, socialne pomoči in razvedrila in na ta način zatreti v kali agrarni socializem v smislu rdeče internacionale. Najboljšo pobudo za združno delo je dala državna postava od 28. l. 1906, ki daje raznim zadrugam in posojilnicam znatne olajšave, ozir. prostost od davkov. Zato imamo že l. 1911 na Španskem 1771 kmet. zadrug in posojilnic ; poleg tega pa je bilo še 10 Gospodarskih Zvez, katerih vsaka je imela zopet svojo osrednjo blagajno.

* Glej Stimmen der Zeit, 1922, zv. 4.

II.

Tako so ostale stvari do l. 1912, ko sta zastavila svoje sile v prid združništvu dva izborna moža: don Antonio Monedero, posestnik in pa jezuit p. Sfsinio Nevares. Pomagali so jima mladi ljudje Zveze za propagando (Asociación de propagandistas), kakor tudi drugi duhovniki in lajiki.

Kako so sprejemali Španci svoja dva Kreka na brezštevilnih shodih, nam opisuje eden izmej njiju, Monedero sam tako-le:

»Na naše pozive, ki smo jih pošiljali nekaj dni popreje v kraje, kjer se je imel vršiti shod, je privreła skupaj vsa okolica; ljudstva so bila polna vsa pota, vse velike ceste, vse steze; ljudje so se zgrinjali skupaj peš in na konjih in na vozovih, celė družine, mlado in staro. Na mnogih kmetijah so ostali doma le kaki starčki, da so skrbeli za bolnike in oskrbeli živino. Pri vходу v vas ali mesto so nas sprejemali slovesno, z raketami, godbo in petjem, s potrkavanjem zvonov. Vselej so bili naši prvi koraki v cerkev; tukaj smo pokleknilili vsi skupaj, govorniki in ljudstvo, tisto ljudstvo, o katerem pravi sv. Terezija, da je najboljše človeško pleme, kar jih je kdaj videla —, združili smo svoja srca pred Bogom in s sv. rožnim vencem prosili Gospoda za srečo in uspeh. In tega je bilo v izobilju; kajti uro na to smo se obračali s svojimi dobro pripravljenimi besedami na množico preprostih, nepokvarjenih duš, ki jih je bilo zbranih po 3000—4000, pa tudi po 8000—10.000 oseb. Tako se nam je posrečilo eno leto po utstanovitvi prvega sindikata (kmet. zadruga) ustanoviti l. 1913 že tudi prvo naših Zvez — Federación Católica - Agraria v Palenziji, ki je bila središče za 54 zadrug in več nego 20.000 družin.

Čim bolj premišljujemo svoja agitacijska potovanja, toliko manj si moremo razlagati iz samih naravnih vzrokov to, kar se je godilo tiste dni: kako so se ob mnogih zbo-

rovanjih izpraznile cele vasi, kako številno so pristopali prebivalci v novo ustanovljene zadruga, kako so se velike množice navduševale ne nad praznimi in goljufnimi obljubami bogastva, ki ga nismo nikoli obetali, ampak že nad samim upom, da si vsaj nekoliko olajšajo svoje siromaštvo. V tem upanju je klicalo v kraju Castrejan de la Peña 5000 zborovalcev tako le:

»Mi ne želimo ničesa družega, kot da bi mogli napolniti kdaj svoj lonček za večerjo in ta ni velik. Hočemo ostati revni tudi za naprej, zato ker je bil tudi Kristus ubog: Naj živi Kristus na veke!« — Za svoje uspehe ne najdemo nobene druge razlage, kot edinole to, da smo si vzeli precej s prvega početka z vso odločnostjo za svoje geslo »Kristusa« in to pred ljudmi, ki so bili žejni ljubezni in resnice.

Potem, ko smo bili raztegnili to energično delovanje tudi še na druge province Stare Kastilije in ustanovili stotine in stotine zadrug in zanje primernih zvez, smo videli 4 leta pozneje rojstvo državne zveze »Confederación Nacional Católica - Agraria«, ki je bila ustanovljena l. 1917 in je obsegala 18 zvez.

Tako slove poročilo neutrudnega španskega zadrugarja, don Ant. Monedero.

In ti naši španski bratje so zidali od vsega početka svojo gospodarsko organizacijo na solidne temelje; vsa ta organizacija brani religijo, družino in zasebno last; njeno načelo je: krščanska demokracija v smislu papeževe okrožnice »Graves de communi«, ki naj pospešuje v prvi vrsti blagor nižjih slojev, ne da bi izključevala iz svojih vrst premožnejše, ampak celo želi si njihovega sodelovanja. Nadaljnja naloga je pomnožiti število kmetiskih posestnikov in v ta namen podpirati delavce, da si pridobije zemljiško posest; vsestransko prizadevanje zadostiti glavnim potrebam polje-

delskega ljudstva v gospodarskem, tehničnem in družabnem oziru, dvigniti ljudstvo v verskem in nravnem oziru. Politika je izključena.

Pri svoji organizaciji obračajo Španci največjo skrb na enotnost in disciplino, vedoč, da sta to dve korenini, iz katerih srka zadružništvo vso svojo moč in blagoslov. Sedem let (od 1912—1919) je trajalo organizacijsko delo na zunaj, danes pa so obrnili španski katol. organizatorji svoje moči na to, da svoje delo utrdijo tudi na znotraj in ga organsko izpopolnijo. To delo je mnogo bolj kočljivo in težavno in bo zahtevalo kakih 5 ali 6 let časa.

Ako si ogledamo špansko kmetijsko organizacijo nekoliko podrobneje, vidimo kot najnižje edinice krajevne zadruge (sindicatos locales), ki so nastale ponajveč prvih 6 let kot sad gori omenjenih ljudskih shodov. Ta lokalna društva se zanimajo za vse kmetovalčeve potrebe. Zato najdemo pri njih najprej nekak splošni oddelek, potem hranilnico in posojilnico, zavarovanje za živino, zoper točo i. t. d., skupni zadružni nakup in prodajo, podporne bolniške blagajne, družabno zavarovanje vseh slojev, zadružna žitna skladišča, ki dajejo posojila proti zastavi žita, imamo strojne zadruge, zavarovanje otrok, oddelek za regulacijo plač in obravnavanje drugih delavskih vprašanj, za zadružno najemanje posestev in drugo.

Seveda nimajo vsi sindikati ali zadruge vseh teh poslov, posebno pa ne precej od začetka. V vsakem slučaju služi kot podlaga hranilnica in posojilnica (Caja rural), z vzajemnim in neomejenim poroštvom po rajfajzenovem sistemu. Nadaljnje oddelke ustvarjajo polagoma, kadar se začuti potreba za nje in so tudi zadružniki že dovolj izšolani zanje. V vsakem slučaju pa skušajo sezidati ali kupiti ali vsaj dobiti v najem društveni ali zadružni dom, kajti brez tega je težko iz-

polnovati prvo nalogo sindikatov, ki je ravno izobrazba in šolanje članov v zadružnem delu, v delu ljubezni do bližnjega. Sindikatje so napredovali tako - le :

1914 =	500	kmetijskih	zadrag
1915 =	600	»	»
1916 =	1100	»	»
1917 =	1500	»	»
1918 =	2200	»	»
1919 =	4000	»	»
1920 =	5000	»	»

Sindikat je omejen v svojem delovanju le na majhen okoliš; vsi sindikati ene škofije ali okraja pa so združeni v federacijo, okrajno zvezo. Tudi ta ima za svojo podlago osrednjo blagajno, da uravnava kredit, najvažnejšo potrebo kmetijstva. Poleg tega pa vspodbujajo okrajne zveze sindikate svojega okoliša in jim dajejo inicijativo za razna podjetja, šolajo in izobražujejo njihove člane s pomočjo zadružnih listov, pa tudi s predavanji in zadružnimi tečaji, ki jih prirejajo zdaj okrajne, zdaj deželne zveze.

Število federacij je znašalo :

1914 =	12	Okrajnih	gospod.	Zvez
1915 =	15	»	»	»
1916 =	18	»	»	»
1917 =	24	»	»	»
1918 =	33	»	»	»
1919 =	57	»	»	»
1920 =	58	»	»	»

Potreba združiti vse okrajne zveze ali federacije v eno samo narodno, državno zvezo je dala življenje državnim zvezam, ki se imenuje Confederación Nacional Católica-Agraria, s sedežem v Madridu.

»La Confederación« pravi Monedero, »ima svoj vzor v inozemstvu. Izposodili smo si od drugih dežel, kar se nam je zdelo primerno za naše razmere, a vse smo prilagodili našim časovnim in krajevnim okolnostim, dopolnili in izpopolnili po svojih izkušnjah, zamislili na

novu, kar je še manjkalo; v vsem pa smo postopali s popolno prostostjo duha, tako da smo v slučajih, kjer nam je lastna izkušnja, ta najboljša učiteljica, svetovala drugače, pre-

zirali teorijo in zapustili dosedanja pota. Zato se pa odlikujejo naša podjetja s tisto samoraslostjo in enovitostjo, ki jo občudujejo inozemci.

Glavna skupščina Zadružne zveze v Ljubljani.

Na dan 16. maja t. l. so bile v Zadružni zvezi včlanjene zadruga pozvane na njen občni zbor, da slišijo poročilo o zadružnem delu v preteklem letu. Na glavni skupščini je bilo zastopanih 161 zadrug iz vseh krajev Slovenije.

Otvoril in vodil je glavno skupščino mesto zadružnega predsednika dr. A. Korošca prvi podpredsednik prof. Bog. Remec, ki je uvodoma omenil, da sta med lanskim poslovnim letom umrla dva zvesta Zvezina sodelavca: načelnik nadzorstva prof. Fr. Verbič in član načelstva prof. dr. Karol Verstovšek. — Prof. Verbič, ki je deloval v nadzorstvu skoro 12 let, je bil vzor nesebičnega, požrtvovalnega zadružnika in ga tudi težka bolezen ni mogla odvrniti, da ne bil sodeloval v naši organizaciji, kateri je s svojimi iniciativami mnogo koristil. Pokojni dr. Karol Verstovšek je bil ravno tako vnet delavec na javnem polju in ga bo težko pogrešala posebno Štajerska. Zlasti pri našem pododboru v Mariboru je z vso energijo pospeševal zadružno organizacijo. Vedno je znal zastaviti svojo moško besedo za čistost dela v zadružništvu. Obema zaslužnima zadružnikoma, ki sta legla v prerani grob, zakliče predsednik trikrat »Slava«, zborovalci pa se dvignejo raz sedeže.

Ko se je odobrilo zapisnik zadnje glavne skupščine, je načelstveni ravnatelj Evgen Legat podal

poročilo načelstva :

V lanskem letu smo imeli občutno denarno krizo, katere še sedaj nismo prestali.

Povsod je vladalo veliko pomanjkanje gotovine in celo najmočnejši zavodi so mogli izvrševati le najnujnejša naročila. To splošno denarno krizo je občutilo seveda tudi naše zadružništvo, a jo je dokaj srečno prestalo. Po raznih znamenjih sodeč upamo, da se bodo razmere obrnile kmalu na bolje.

O vzrokih krize se je mnogo razmišljalo. Gotovo je, da je bil eden glavnih vzrokov nestalnost valute. Vsled tega je naraščalo nezaupanje v naš denar, mnogi so bili izgubili smisel za varčevanje, drugi so zaradi teh pomislekov mnogo investirali ali so se začeli baviti s špekulacijami. Vsled padajoče vrednosti denarja je naraščala draginja in ljudje so potrebovali vedno več gotovine, podjetniki in trgovci pa vedno več obratnega kapitala.

V zadnjih dveh letih smo imeli tudi močno sušo, ki je zlasti hudo zadela našega mlalega posestnika. Tudi zadnja vinska letina ni odgovarjala vsem pričakovanjem.

Vse to je povzročilo, da so se pri naših posojilnicah v čimdalje večjem številu oglašali mali varčevalci, ki so dvigali svoje prihranke, drugi pa so prihajali s prošnjami za posojila.

Ta gospodarski položaj je zahteval od naših zadrug velike previdnosti in skrbnosti. Zlasti so morale zadruga previdno postopati pri dovoljevanju posojil v smislu naloge, ki jo imajo kot rajfajznovke, da se namreč z zadružnim denarjem ne sme pomagati tistim, ki so nasprotniki zadružništva, ampak malim ljudem, iz katerih vrst je tudi večina vlaga-

teljev pri naših posojilnicah. Tudi ne sme združni denar služiti posameznim osebam, špekulantom in izkoriščevalcem, temveč splošnosti. Naše zadruga so se po večini zavedale teh svojih dolžnosti in se niso dale premamiti od zapeljivih ponudb špekulantov, pa tudi ne od obljub raznih zasebnih bank, ki so osebno in z okrožnicami vabile naše zadruga z visokimi obrestmi, naj pri njih nalagajo odvišni denar.

Seveda je bilo treba tudi od strani Zveze velike energije, da se je vzdržala potrebna disciplina v združni organizaciji in da je zadruga varovala nepremišljenih dejanj. Potom okrožnic, dopisov, v svojem glasilu in ustmenō so se funkcionarji zadrug opozarjali na nevarnosti denarne krize. Dajali so se nasveti, na kaj naj posojilnice pazijo pri dovoljevanju kreditov, naj se pred vsem ozirajo na potrebe malih ljudi in da naj odklanjajo denarno pomoč ljudem, ki poznajo zadruga samo v stiski. Tudi se je opozarjalo na potrebo previdnosti pri dovoljevanju posojil proti zemljeknjižnemu zavarovanju, ker marsikdo ne bo mogel vrniti posojila, ako se valuta popravi. Zlasti je bilo treba zadrugam priporočati, naj gledajo na likvidnost svojih denarnih sredstev, da morejo vsak čas zadostiti potrebam svojih vlagateljēv in si na ta način ohranijo dosedanje zaupanje.

Tako se je v tej denarni stiski pokazalo naše združništvo zopet kot močan gospodarski faktor, v katerem so imeli šibkejši sloji močno zaslombo.

Zveza je kot denarna centrala v polni meri izpolnila svojo dolžnost. Vkljub pomanjkanju denarnih sredstev ni bilo treba odpovedovati kreditov potrošnim in produktivnim zadrugam. Vsa denarna naročila je Zveza izvrševala točno in brez zadržkov. Da se je to doseglo, je bilo treba dostikrat hraniti veliko množino gotovine, kar je bilo zvezano z znatno izgubo na obrestih. Ker so bile

zahtēve naših vlagateljēv skozi celo leto velike, so mnoge posojilnice v večjem obsegu dvigale pri Zvezi nego nalagale in zato je stanje vlog pri Zvezi koncem lanskega leta nekoliko manjše nego predidōčega leta.

Ob tej priliki se mora znova povdariti, kako potrebna je združni organizaciji disciplina pri nalaganju odvišnega denarja.

Združništvo ima mnogo sovražnikov. Večji trgovci, industrijci in privatne banke, katerih je vedno več in snujejo svoje podružnice že po manjših mestih in trgih, skušajo omajati združno disciplino in delati dobiček iz nesloge zadrugarjev in iz nevednosti kmečkih vlagateljēv, katere skušajo preslepiti z visokimi obrestmi pri vlogah. Toda če se hočemo ohraniti močne, če hočemo našim produktivnim in konsumnim zadrugam, ki pri naraščajoči draginji potrebujejo vedno več obratnega kapitala, ustreči in dajati potrebni jim kredit, potem je treba, da držimo skupaj. Le v združenju je naša moč!

Vsled vedno večjega pomanjkanja denarja je bilo treba zviševati obrestno mero za vloge. V tem oziru je Zveza ustregla svojim članicam, članice pa vlagateljem kar največ je bilo mogoče. Vsako zvišanje obrestne mere za vloge ima posledico, da se zvišajo obresti za kredite. Lansko leto je šla obojna obrestna mera zelo naglo navzgor. Če bo šlo to zvišanje tako dalje, kakor opazujemo pri bankah, tudi pri zadrugah, potem je pokopano načelo, da se mora kmetu pomagati le s cenanim kreditom.

Veliko izgubo na narodnem premoženju so že, oziroma bodo še prinesla vojna posojila. To vprašanje, na katerem so interesirane mnoge zadruga, je še vedno na tisti mrtvi točki, kot je bilo pred letom. Zato smo svetovali zadrugam, naj odpisujejo na vojnih posojilih, kolikor dopušča vsakoletni čisti dobiček in se tako rešijo te skoraj gotovo nič vredne postavke v bilanci.

Tudi izplačilo 20 % priznanje za odtegnjeni denar pri kolkovanju kronskih novčanic je zelo dvomljivo. Dasiravno je bilo to izplačilo že dvakrat predvideno v finančnem zakonu, se vendar ne izvrši, ker še vedno — tako se nam je reklo — niso izdani predpisi, kako naj se izplača!

Med nerešena vprašanja spadajo tudi terjatve nekaterih naših zadrug do Nemške Avstrije, ki imajo ondi naloženih približno 6 milijonov kron iz vojnih časov. V tem oziru so se vršile številne ankete, napravljale so se spomenice, osebne intervencije itd., toda vse brez uspeha. Pri tozadevnih pogajanjih z Nemško Avstrijo je bila naša vlada pristala celo na relacijo, da se za 100 predvojnih kron plača le 32 j. k. S tem bi bile posojilnice oškodovane za milijone. Upajmo, da se bo grozeča škoda popravila na en ali drug način takrat, ko bo parlament imel odobriti tozadevno pogodbo.

Ravno tako smo opetovano opozarjali, naj se povoljno reši vprašanje naložb, ki jih imajo v Jugoslaviji slovenske in hrvaške zadruge iz Julijske Benečije. Položaj teh zadrug je zelo žalosten. Marsikatera zadruga le života in ne more delovati, ker nima sredstev. Ob pogajanjih z Italijo je Zveza opozorila merodajne faktorje, naj se onih 16 milijonov kron, ki jih je italijanska vlada dala naši na naslov zamenjave denarja, porazdeli ne samo med dve banki, ampak sorazmerno tudi na zadruge, da se jim s tem zagotovi obstoj, kajti ravno združništvo je in bi moralo ostati hrbtnica našega ljudstva v Julijski Benečiji.

Mnogo ugodnosti za naše zadruge smo si obetali v davčnih in pristojbinskih ozirih, ko je bil izdan finančni zakon za l. 1922/1923. S tem zakonom so se ugodnosti, ki jih uživajo srbske zadruge, pod gotovimi pogoji razširile na vso državo. Zadruge so dobile od Zveze točna navodila, kako naj izpreme svo-

ja pravila, da bodo ustrezala stavljenim pogojem. Toda finančna delegacija v Ljubljani se je bila postavila na stališče, da se take ugodnosti morejo priznati samo onim zadrugam, pri katerih se morejo po pravilih včlaniti le poljedelci in obrtniki. Zveza je napravila vse korake, da se doseže pravilno tolmačenje čl. 262 finančnega zakona. Glede pristojbin je stvar ugodno rešena, kakor nas je pred nekaj časom obvestila delegacija finančnega ministrstva, glede davčne strani pa generalna direkcija neposrednih davkov še ni izdala tozadevne naredbe. Zadnji čas se je vršila v Beogradu pri Glavnem združnem savezu posebna anketa, katere se je vdeležil tudi naš tajnik in je sedaj upati, da se bo v kratkem tudi to vprašanje rešilo ugodno, kar bo za naše zadruge pomenjalo znatno razbremenitev.

Omeniti moram tudi čudno postopanje deželnega sodišča v Ljubljani v registracijskih zadevah. Nenadoma je namreč začelo zahtevati, da se čisto premoženje zadrug v slučaju likvidacije ne sme razdeliti v obče-koristne namene, ampak da se mora razdeliti med člane zadruge. Vsled tega je onemogočeno snovanje rajfajzovk v kljub temu, da je od l. 1889 dalje veljala nasprotna praksa.

Isto sodišče je začelo naenkrat zahtevati, da mora delež znašati najmanj 200 K, navzlic temu, da rajfajzenski zakon iz l. 1889 dopušča kvečjemu deleže po 50 K.

V obeh teh slučajih bo moral končnovejavno odločiti stol sedmorice v Zagrebu.

Neprijazno je združništvu tudi zadržanje obrtnih oblasti, ki zahtevajo od kmetijskih nabavnih in prodajnih zadrug in konsumnih društev obrtni list, izučenega poslovodjo in pristop k trgovskim gremijem, dasi niso trgovska podjetja, ker poslujejo samo s svojimi člani. Tako se zadruge silijo, da morajo pomagati vzdrževati organizacije, ki so nasprotne združnim težnjam.

Glavni združni savez, čegar članica je tudi naša Zveza, si je mnogo prizadeval, da izposluje za združništvo v prečanskih krajih tiste ugodnosti kakor jih imajo srbijanske, tako n. pr. glede poštnih pristojbin. Dalje se je po njegovi inicijativi napravil načrt novega združnega zakona.

Da se naše gospodarske in produktivne zadruge pokažejo s svojimi izdelki pred zunanjim svetom, so se lani udeležile ljubljanskega velesejma v lepem številu in izstavile blago, ki je moglo uspešno konkurirati z izdelki zasebnih podjetij.

Kar se tiče notranjega poslovanja, je glede članstva omeniti, da je tekom leta pristopilo v Zvezo 34 zadrug, odpadlo pa 10 in je število članic koncem leta 1922 znašalo 505. Med novimi članicami je 11 kreditnih zadrug, 6 nabavnih in konsumnih, 2 mlekarški, 4 živinorejske, 1 strojna, 4 združne elektrane, 1 brodarška zadruga in 5 obrtnih.

Po deželah se včlanjene zadruge delijo :
1) na Kranjskem jih je 309, na Štajerskem 180, na Hrvaškem 16.

Po svojem namenu je :

- 271 kreditnih,
- 82 nabavnih in konsumnih,
- 26 mlekarških
- 37 živinorejskih,
- 14 elektrostrojnih,
- 26 kmetjsko - strojnih,
- 7 stavbinskih,
- 23 obrtnih,
- 2 osrednji in
- 17 raznih drugih.

Denarni promet v letu 1922 je znašal 477.692.759,26 Din.

Vloge članic so koncem leta znašale 63.018.947,64 Din, krediti pa 37.521.472 Din. Stanje naloženega denarja je bilo 11.834.047,88 Din, vrednost efektov pa 11.352.907,35 Din. Čisti dobiček je znašal 14.672,88 Din.

Načelstvo je v svoj delokrog spadajoče

stvari reševalo v sejah, katerih je bilo lanske leto 49.

Posebna skrb se je obračala revizijam, katerih je bilo lani izvršenih 259 (na Kranjskem 189, na Štajerskem 57 in na Hrvaškem 13). Da bi se pri revizijah postopalo bolj enotno, so se vršile 3 revizorske konference. Zasluga vetsnega dela revizorjev je, da so se naše zadruge vkljub težavnim pogojnim razmeram konsolidirale. Mnoge poslujejo naravnost vzorno.

Da se poglobi združna zavest, se je vršilo več združnih tečajev (v Mariboru, Leskovcu, Predosljih, Št. Jurju pri Grosupljem, Izlakah in Šmartnem pri Litiji). Istemu cilju je služil tudi »Narodni Gospodar«, ki se pošilja članicam brezplačno. Število naročnikov je nekoliko narastlo. Priporočati se mora, da list združni funkcijonarji pazno čitajo.

Za izobrazbo združnih delavcev je Zveza tudi lanske leto skrbela s tem, da je omogočila združno šolo, ki je trajala 5 mesecev. Ob sklepu šole je bilo 30 slušateljev, ki so bili večinoma kmetjski sinovi iz Slovenije, 1 je bil iz Dalmacije in 2 iz zasedenega ozemlja.

Pouk o združništvu in združnem knjigovodstvu se je vršil tudi na orgljarski šoli.

Svoje poročilo je ravnatelj končal z željo, naj bi se naše delovno ljudstvo tudi v bodoče tesno oklepalo združne organizacije.

Poročilo nadzorstva

je podal Martin Steblovnik, ki se je uvodoma v toplih besedah spominjal pokojnega predsednika nadzorstva, prof. Fr. Verbica. Rajnik je bil prvičkrat izvoljen v nadzorstvo l. 1911, naslednje leto je bil izbran za predsednika in je to mesto zavzemal tje do svoje prerane smrti, ki ga je dohitela 12. decembra 1922. Njegovo ime bo zapisano častno v analih Združne zveze.

Nadzorstvo je imelo v preteklem poslov-

nem letu 9 sej, od teh eno skupno z odborom. Poleg tega sta se načelstvenih sej udeleževala po en član ali po dva člana nadzorstva v informativne svrhe. Nadzorstvo se je zanimalo za stanje zlasti onih zadrug, ki imajo pri Zvezi večje kredite. Blagajno je skontroiralo šestkrat, bila je vselej v popolnem redu in v soglasju s knjigami in dokazili.

Bilanco za l. 1922 je nadzorstvo pregledalo in jo odobrilo, ker je v soglasju s knjigami.

Vsled tega predlaga nadzorstvo, da se bilanca za l. 1922 potrdi in podeli načelstvu absolutorij.

K poročilu načelstva in nadzorstva se je vnela podrobnejša debata glede vojnih posojil, o disciplini pri nalaganju odvišnega denarja pri Zvezi in o konkurenci bank, o društvenih domovih in o povečanju kredita podeželskim zadrugam.

Računski zaključek.

Ravnatelj Legat pojasni posamezne postavke v računskem zaključku za l. 1922.

Predlog nadzorstva, naj se računski zaključek za l. 1922 odobri in podeli načelstvu absolutorij, se nato soglasno sprejme. Glede čistega dobička v znesku 14.672.88 Din. se sklene, da se dodeli 14.000 Din. splošnemu, ostanek 672.88 Din. pa posebnemu rezervnemu zakladu.

Volitve in slučajnosti.

Ko se je prečitalo jako ugodno revizij-

sko poročilo Glavnega združnega saveza, so se izvršile dopolnilne volitve.

V odbor je bil mesto umrlega prof. dr. Karola Verstovšek soglasno izvoljen Marko Kranjc, urednik v Mariboru, v nadzorstvo mesto pokojnega prof. Fr. Verbica pa dr. Anton Breclj, zdravnik v Ljubljani.

Nato je instruktor Fr. Krištof poročal o pospeševanju kmetijstva potom združništva, dr. Basaj pa o potrebi izobrazbe za praktično delo v naših zadrugah. Oba sta žela za svoja izvajanja vsestransko priznanje.

Delegat Hočevar (Struge) povdarja, da živinorejske zadruge nazadujejo. Vzrok temu pojavu leži deloma v brezbržnosti, deloma v pomanjkanju denarnih sredstev. Treba bo torej misliti na vire, iz katerih bi se tem zadrugam zasigural obstanek, ker so zelo važne za povzdigo živinoreje.

Delegat Borc (Kamnik) priporoča, naj se po deželi snujejo zadruge s širšim delokrogom, preveliko cepljenje in ustanavljanje posebnih zadrug samo z enim namenom se mu zdi neumestno, ker so take zadruge navadno osnovane na prešibki gospodarski podlagi.

Glede nasveta, naj bi se deleži pri Zvezi zvišali, se je sklenilo, naj načelstvo razmišlja, kako bi se dobilo boljše kritje za revizijske stroške, v zadevi deležev pa naj stavi primeren predlog na prihodnjem občnem zboru.

S tem je bil dnevni red končan in predsednik je s pozivom na smotreno združno delo zaključil glavno skupščino.

Kako postopajo napram zadrugam finančne oblasti?

Z avgustom l. 1922 je bila povišana trošarina na sladkor od 400 na 500 Din. za 100 kg in je bilo treba za ves sladkor, kolikor so ga imeli trgovci na zalogah dne 15. avgusta, plačati trošarinsko razliko 100 Din. za 100 kg.

V dotičnem razglasu generalne direkcije posrednih davkov so bile potrošne zadruge doplačila trošarinske razlike za sladkor izrecno oproščene. — Kljub temu so pri nas organi finančnih kon-

trol izterjaval trošarinsko razliko za sladkor od naših konsumnih zadrug, kmetijskih društev, kmetijskih nabavnih in prodajnih zadrug itd. Radi tega je Zadržna zveza v septembru lanskega leta vložila pritožbo na finančno delegacijo v Ljubljani in zahtevala, da se njenim članicam: konsumnim zadrugam, kmetijskim društvom in sličnim vplačana trošarinska razlika za sladkor povrne, ker so to potrošne zadruge in z razglasom generalne direkcije plačila te razlike izrecno oproščene. Sestavila je tudi seznam zadrug, od katerih so finanč. kontrole protizakonito izterjale trošarinsko razliko v skupnem znesku Din. 5434.90.

Dne 6. junija je finančna delegacija dostavila kot rešitev samo na vpogled sledeča dva dopisa:

I.

Ministrstvu financ, generalni direkciji posrednih poreza Beograd. — Ob povratku akta mi je čast p. n. generalni direkciji predložiti zahtevana pravila ter poročati, da je, kakor se je potom finančnega okrajnega ravnateljstva ugotovilo, finančna kontrola pri pobiranju trošarinske razlike na sladkor korektno postopala in da smatra Zadržna zveza nepravilno postopanje finančne kontrole glasom tozadevnega poročila oddelka finančne kontrole Ljubljana I v tem smislu, da vidi protizakonnost v tem, ker je finančna kontrola pobrala trošarinsko razliko na sladkor od kmetijskih zadrug, katere smatra ona (Zadržna zveza) za potrošne zadruge. Finančnemu okrajnemu ravnateljstvu v Ljubljani se obenem naroča, da postopa v tem pogledu v zmislu razpisa p. n. generalne direkcije z dne 1. septembra 1922 br. 21348 po obstoječih predpisih. — Za delegata: (Podpis nečitljiv).

II.

Delegaciji ministrstva za finance Ljubljana. — Spročiti prosilcu, da je v zakonu

predvideno, komu in za kakšne namene se more dati bencin oproščen od trošarine. Za nabavo trošarine prostega bencina se rešuje vsaka posamezna prošnja posebej, ne more se pa dati zadrugi kot predstavitelju poljedelcev.

Po gornjem se je moralo tudi doplačilo trošarinske razlike na bencin na zaloge od 15. avgusta 1922 urediti po tem, ali je dotična oseba dobila trošarine prost bencin.

Glede vplačila trošarinske razlike za sladkor na zaloge od 15. avgusta 1922 je nazi ranje te delegacije pravilno.

20. aprila 1923, Beograd.

Generalni direktor Mil. M. Cenič.

Pripominjamo, da smo v isti vlogi tudi prosili za trošarine prost bencin za naše kmetijske strojne zadruge. — Iz gori navedenih dveh dopisov pa sedaj nismo na jasnem, ali imajo naše blagovne zadruge (kons. društva, kmetijska društva, nabavne in prodajne zadruge itd.) pravico zahtevati vračilo vplačane trošarinske razlike ali ne. Ravno dopis finančne delegacije na generalno direkcijo vsebuje protislovje, ker v prvem delu ugotavlja, da so organi finančne kontrole postopali korektno, ko so pri naših zadrugah izterjaval trošarinsko razliko na sladkor, v drugem delu pa pravi, da Zadržna zveza smatra to izterjavanje za protizakonito radi tega, ker smatra vse kmetijske zadruge za potrošne zadruge. Sedaj torej še vedno ni jasno, ali je finančna delegacija sprejela stališče Zadržne zveze, da so kmetijske zadruge potrošne ali ga ni. Gotovo pa je, da imenovana dopisa ne predstavljata rešitve vloge. Kajti niti besedice ni v nobenem iz navedenih dopisov o tem, da se protipostavno izterjana trošarinska razlika za sladkor v skupnem znesku Din. 5434.90 vrne, niti o tem, da kmetijske zadruge, konsumna društva in slično niso potrošne zadruge.

Navedli smo celo zadevo radi tega, da naše zadruge vidijo, kako so naše finančne oblasti marljive, kadar gre za to, da izterjajo trošarino, pa magari protipostavno, kako pa so na drugi strani počasne pri reševa-

nju pritožb na protipostavnosti, ki jih zakrivijo in kako naposled izdajo na take pritožbe rešitev, da človek ne ve, ne kod ne kam, ne izplačajo pa tega, kar so protipostavno izterjale.

□ □ □ VPRAŠANJA IN ODGOVORI □ □ □

Vprašanje 31 : Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani nam je poslal vzorec priglasila za pokojninsko zavarovanje za nameščence. Ker pri naši hranilnici in posojilnici opravljajo vsi odborniki svoje posle brezplačno in se je le blagajniku in tajniku izplačala manjša nagrada za izgubo časa, vprašamo, ali smo z ozirom na to dolžni tajnika in blagajnika prijaviti za pokojninsko zavarovanje. (Hr. na B.)

Odgovor : Pri Vaši zadrugi nimate nobenega nameščenca s stalno mesečno ali kakšno drugačno plačo. Tudi nima zadruga z nikomur sklenjene kakršnekoli službene pogodbe, temveč opravljajo vse poslovanje od časa do časa na občnem zboru izvoljeni odborniki.

Ker nobeden iz odbornikov ni od zadruginega odbora nastavljen kot uslužbenec na podlagi službene pogodbe z določeno mesečno ali letno plačo in ker poslovanje teh odbornikov preneha, ko poteče v pravilih določena funkcijska doba odbornikov oziroma ko občni zbor izvoli na njih mesto druge funkcionarje, niste dolžni prijaviti nobenega odbornika, tudi ako dobiva kako nagrado za izgubo časa, za pokojninsko zavarovanje. Opozarjamo še, da vsi odborniki ki so samostojni posestniki, opravljajo svoj posel pri posojilnici le kot častno službo na podlagi izvolitve na občnem zboru. Tudi ako prejema jo za svoje delo in za izgubljeni čas kako nagrado, vendar to ne tvori glavno njihovo zaposlenje, temveč živijo kot gospodarji od svo-

jega posestva. Odborniki tudi svoje mesto lahko vsak čas izgubijo, ako občni zbor izvoli druge v odbor. In ravno tako se tudi nagrade, ki jih morebiti prejema kak odbornik, lahko vsak čas ukinejo, ker tozadevno ni nobenega obveznega dogovora, ni službenega razmerja. Navedeni znaki dokazujejo, da poslovanje odbornikov ni tako, da bi se njihovo razmerje do hranilnice in posojilnice moglo smatrati za službeno razmerje v smislu zakona o zavarovanju zasebnih nameščencev.

Vprašanje 32 : Po § 24 naših pravil mora biti ob vsakem uradnem dnevu poleg načelnika še en član načelstva, da sopodpisuje izdana potrdila o vlogah. Ali je mogoče prisotnost še enega člana načelstva nadomestiti s tem, da se izdana potrdila poleg podpisa načelnika potrjujejo s štampljko podpisa (facsimile) enega člana načelstva? (H. p. v T.)

Odgovor : V pravilih Vaše zadruge se zahteva, da mora biti prejem vsake vloge potrjen s podpisom dveh udov načelstva. V pravilih se torej zahteva podpis in je pod izrazom »podpis« razumeti le tako označbo imena, ki je lastnoročno od podpisane napisana, ker se hoče s tem povdariti osebna odgovornost dotičnega odbornika za pravilnost potrditve. Ako se rabi le štampljka z vrezanim imenom, se je lahko poslužuje ne le tisti, čegar ime je v štampljki označeno, ampak tudi kdo drugi, ki pa nika kor ne more dajati potrdil v imenu onega, čegar ime nosi štampljka. Tudi bi odbornik v slučaju kake zlorabe štampljke gotovo ne ho-

tel biti odgovoren za potrdila, potrjena s štampiljko njegovega imena. Brez dvoma se morejo s štampiljko mnogo lažje izvršiti zlorabe nego s ponarejanjem podpisa. — Z ozirom na navedeno je jasno, da lastna varnost posojilnice in red pri poslovanju zahtevata, da se vsi podpisi napravljajo lastnoročno, ne pa s štampiljko, kadarkoli se gre za to, da s takimi potrdili posojilnica prevzema odgovornost.

Vprašanje 33 : Ali je treba spremeniti pravila, četudi se prečanskim zadrugam do sedaj ne priznava ugodnost oprostitve davkov in taks ? (H. p. v P.)

Odgovor : Pojasnili smo v 5. številki Narodnega Gospodarja na strani 75, da se oprostitvev taks zadrugam, katerih pravila odgovarjajo zahtevam čl. 262 fin. zak. 1922/23, priznava tudi od fin. delegacije v Ljubliani na podlagi razglasa od 3. maja t. l. Zato je že radi samih taks, ki so že sedaj dosti visoke in bodo najbrže zopet zvišane, potrebno, da pravila v svrhu dosege oprostitve spremenite v skladu z zahtevami čl. 262 fin. zak. Da se oprostitvev vseh davkov in doklad na dohodek, delo in kapital, kakor to predpisuje čl. 96 srb. zadr. zak., še ne priznava našim zadrugam, to za hranilnice in posojilnice rajfajzenovega sistema ni sicer važno, ker so itak pridobnine oproščene. Zadostuje pa že opro-

stitev vseh taks, da se Vam zelo izplača pravila izpremeniti.

Vprašanje 34 : Prosim, da pojasnite v prihodnji številki Narodnega Gospodarja ta - le slučaj. Joža Medved je vlagatelj in vloži :
 jan. 1923 Din. 2500.— ;
 obresti predpisane do
 31. 12. à 5 % Din. 114.51
 dvigne : febr. 1923 Din. 500.— ;
 obresti predpisane do
 31. 12. à 5 % » 22.88
 dvigne : apr. 1923 Din. 2000.— ;
 obresti predpisane do
 31. 12. à 5 % » 74.97

Vloge so torej
 Din. 2500.— + Din. 114.51 = Din. 2.614.51
 Dvigi so torej
 Din. 2500.— + Din. 97.85 = Din. 2.597.85

Odgovor : Stanje vloge 1. maja 1923 je pri gori navedenih vlogah in dvigih enako nič, pač pa ostane vlagatelju v dobro Din. 16.66 obresti, predpisanih do konca leta. Te obresti se kapitalizirajo z 31. decembrom 1923 tako, da ima potem vlagatelj s 1. januarjem 1924 vlogo Din. 16.66.— Da izračunate, koliko ima vlagatelj dne 1. maja 1923 v dobro, zato je potreba od znesa Din. 16.66 odšteti 5 % obresti za dobo 8 mesecev t. j. Din. 0.56. Dne 1. maja ima torej vlagatelj Din. 16.10 v dobro, ki mu jih na zahtevo lahko izplačate.

◻◻◻◻◻◻◻ **ZADRUŽNIŠTVO.** ◻◻◻◻◻◻◻

Prihranek ne pa dobiček. Ob priliki davčne enquete v Beogradu dne 5. maja, o kateri smo poročali v zadnji številki Narodnega Gospodarja, je ravnatelj Glavnega Zadrúžnega Saveza, g. M. Avramović za uvod povedal sledeče : »Današnja zakonodaja je zgrajena na temelju individualnega gospodarstva. Vsled sile gospodarskih razmer pa so nastale nove

gospodarske oblike, ki ne iščejo profita. To so zadruge. Pri zadrúžnem poslovanju je sicer tudi gotova razlika med prodajnimi in kupnimi cenami ; to pa ni dobiček, ampak prihranek. Dohodek zadrugarja ni s tem povečan, temveč je s tem prihranjen del izdatkov. Plača uradnika, ki vstopi v zadrugo, ostane ista. S pomočjo zadruge pa si more

pri svojih izdatkih toliko prihraniti, da more kupiti za 20 do 30 odstotkov več potrebščin. Isto je pri kreditnih zadrugah. Pri produktivnih zadrugah dobiva vsak toliko za svoje proizvode, kolikor je dobila zadruga, torej tudi ni dobička.

Zopet postaja za združništvo važno vprašanje, ali naj se z družni prihranki obdavčijo?

Združništvo zasluži veliko pozornost od strani države, ker širi med državljani zadovoljnost in jih odvrta od revolucionarnih idej. Država se mora torej odločiti, ali bo vpoštevala veliko perspektivo, ki jo nudi združništvo v gospodarstvu, ali pa bo iz fiskalnih vzrokov obdavčila združne prihranke. Brez dvoma je zakonodajec dolžan, da loči združne prihranke od zasebnega dobička in da napram obema vzame različno davčno merilo. Krivica bi bila, da se združništvo obravnava kot trgovina.

Mednarodna velenakupovalna zadruga.

Že pred vojno se je združništvo zlasti mednarodna združna alianca v Londonu bavila z vprašanjem ustanovitve mednarodne velenakupovalne zadruge. Po vojni postaja vprašanje take institucije še veliko važnejše s posebnim ozirom na nestalnost valut, na oderuštvo in spekulacijo v trgovini in gospodarstvu sploh, na zapreke pri izvozu in uvozu radi carine, kakor tudi radi razlike v valuti. Omenjali smo, da se je tudi mednarodna združna konfederacija v Rimu takoj pri svoji ustanovitvi v Zürichu l. 1921 bavila s tem vprašanjem in vzela ustanovitve mednarodne velenakupovalne družbe v svoj program. O tej instituciji je napisal belgijski zadrugar Viktor Serwy lep članek, ki ga bomo v prihodnji številki prinesli v izvlečku.

Posvetovanje o nujnem pospeševanju živinoreje v Sloveniji je sklical dne 4. junija kmetijski oddelek v Ljubljani. Na dnevnem redu sta bili točki: 1. Preskrba nujno po-

trebnih plemenjakov. 2. Organizacija živinorejskih odsekov. Poleg zastopnikov oddelka za kmetijstvo so bili navzoči veliki župan dr. Lukan, zastopniki Kmetijske družbe in zastopnik Zadružne zveze v Ljubljani. Po poročilu svetnika Rohrmana o nazadovanju živinoreje v Sloveniji v zadnjih treh letih, se je vršila živalna debata, kako pomagati propadajoči živinoreji. Veliki župan dr. Lukan je povdarjal, da je treba postaviti akcijo za zboljšanje živinoreje na samopomoč živinorejcev, ker z ozirom na pomanjkanje zadevnih kreditov ni upati na državno podporo, vsaj za enkrat ne. Svetnik Rohrman je predlagal, naj se v to svrhu osnujejo po občinah živinorejski odseki, ker zakon o živinoreji nalaga občinam dolžnost in jim daje tudi možnost, da zbirajo potom naklad primerna sredstva. Zato naj pokrajinska uprava izda dodatek k pravilniku zakona o živinoreji. Na podlagi tega pravilnika naj se v vsaki občini osnuje živinorejski odsek, v vsakem okraju pa živinorejski odbor. Sredstva za živinorejske odseke in za živinorejske odbore pa bi se zbirala iz javnih sredstev v okrajnih blagajnah. Dana bi bila tudi možnost, da denarni zavodi, blagovne zadruge, hranilnice in posojilnice ter mlekarne prispevajo v te blagajne za povzdigo živinoreje. Zastopnik Zadružne zveze je povdarjal, da z zakoni in pravilniki stvar ne bo opravljena, ker je zakon že tudi sedaj ves čas obstojal, pa vendar občine za živinorejo niso ničesar storile. Čisto pravilno je veliki župan uvodoma povdarjal, da je napredek živinoreje treba postaviti na samopomoč živinorejcev, na njih dobro voljo. Radi tega je najpripravnejša oblika živinorejska zadruga. Ako tudi so med vojno živinorejske zadruge v veliki večini zaspale, mnoge celo likvidirale, vendar mnoge po inicijativi Zadružne zveze in kmetijskega oddelka samega lepo delujejo

in to ne samo zadruga, ampak tudi živinorejska okrožja kot n. pr. na Dolenjskem. Pri ravno tem oddelku se je vršila anketa, na kateri so se sestavila po soglasju vseh prizadetih vzorna pravila za živinorejske zadruga. Glavna hiba, da živinorejske zadruga še ne delujejo in da se ne ustanovljajo nove, je pomanjkanje izobrazbe in pomanjkanje inicijative pri živinorejcih. Zato pa so potrebni tečajji, so potrebna strokovna predavanja. Veliko več kakor z nekaj paragrafi in s par pravilniki v Uradnem listu se bo doseglo s poukom, s številnimi tečajji, ki naj bodo po možnosti praktični in pri katerih okrajni ekonomi in živinorejski instruktorji najdejo največ prilike za stik z živinorejci in za uspešno praktično delo. — Po daljši debati, v kateri se je povdajalo škodljivost sejmarstva in prepupčevalstva po Dolenjskem, je prišla anketa do zaključka, da naj se povzdiga živinoreje postavi na načelo samopomoči in se s tečajji ter predavanji poživljajo obstoječe in ustanovljajo nove živinorejske zadruga. Kjer pa živinorejskih zadrug ni, naj se osnujejo živinorejski odseki. Za končno izdelavo pravilnikov za živinorejske odseke in za živinorejske (okrajne) odbore naj se skliče še ena anketa.

Mednarodni dan zadrugništva. Mednarodna zadrugna alijansa v Londonu se je obrnila na zadrugarje celega sveta s pozivom za zadrugno propagando. 7. julij je določen kot poseben dan zadrugne propagande. Poziv glasi: Zadrugarjem vsega sveta. Mednarodna zadrugna alijansa je s soglasjem velike večine priključenih nacionalnih zadrugnih organizacij sklenila uvesti vsakoletni dan propagande in zadrugni praznik ob enem. Namen mu je, da pokaže celemu

svetu spojenost zadrugarjev in sposobnost zadrugne organizacije kot sredstvo za gospodarsko osvoboditev in kot jamstvo za svetovni mir.

Zadrugni ideali demokracije, pravične razdelitve dobrin in skupnega proizvodstva blaga so v poslednjih letih tako napredovali in so si v svetovni gospodarski krizi priborili toliko priznanja, da je neobhodno utrditi njih temelje, razširiti njih ugodne vplive in manifestirati mednarodno solidarnost za blagor človeštva, kakor tudi za osebno korist članov.

Poseben »dan zadrugarjev« je za to potreben. Zadrugarji vsega sveta se zaradi tega pozivajo, da po geslu: »eden za vse in vsi za enega« prvo soboto v mesecu juliju priredijo splošne mednarodne demonstracije. S tem napravimo prvi poskus, da očitujemo velikopotezno naše navdušenje, naše ideale, naše uspehe in naš namen in se s tem približamo konečnemu cilju.

•Zadrugarji vsega sveta, združujte se!

Polje delavnosti je dozorelo, število sotrudnikov stalno raste, razmere so ugodne in slavna žetev, ki nas čaka, je svetovni mir, pridobljen od zadrugnega gibanja in prijateljstvo med narodi. Zadrugništvo je mir«. Za mednarodno zadrugno alijanso: Gödhart, predsednik; Henry May, generalni tajnik.

Stalno tedensko varčevanje je posebnost srbskega kmetijskega zadrugništva, ki največ pomaga za vzgojo in prosveto zadrugarjev. Obstoji to varčevanje na pravilu, da je vsak zadrugar dolžan, da v nedeljo popoldne pride osebno v prostore zadruga in prinese najmanj 1 Din. kot vlogo. Zadrugar, ki tri tedne zaporedoma ne pride, se izključi iz zadruga. Gotovo koristna ustanova za vzgojo k varčevanju, o kateri bomo še spregovorili.

Rokopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Narodnega Gospodarja“. Ljubljana, Zadrugna zveza
Izdajatelj: „Zadrugna zveza“ v Ljubljani. — Odgovorni urednik: Anton Kralj, tajnik „Zadrugne
zveze“ v Ljubljani.

Občni zbor Strojne zadruge v Cirkovcah, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 24. junija 1923, po ranem sv. opraviilu ob 8. uri v posojilničnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje rač. zaključka za l. 1922. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Cirkovcah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 24. junija 1923, po ranem sv. opraviilu ob 8. uri v posojilničnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje rač. zaključka za l. 1922. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Zagradcu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 24. junija 1923, ob 3. uri pop. v uradnem prostoru. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje rač. zaključka z al. 1922. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v sv. Tomažu pri Ormožu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 24. junija 1923, ob 3. uri pop. v uradni sobi. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odborenje rač. zaključka za l. 1922. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Prememba pravil. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Živinorejske zadruge v Rovtah pri Logatcu, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 24. junija 1923, ob 3. uri pop. v hiši št. 102 v Rovtah. 1. Poročilo načelstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1922. 3. Sklepanje o likvidaciji zadruge.

Občni zbor Živinorejske zadruge v Sodražici, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 24. junija 1923, ob 3. uri pop. v prostorih Kmetijskega društva. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odboritev rač. zaključka za l. 1922. 3. Volitev načelstva. 4. Sprememba pravil. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Rovtah, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 24. junija 1923, ob 2. uri pop. v društvenih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1922. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Ljudske posojilnice v Logatcu, r. z. z. n. z., se bo vršil v uradnih prostorih, dne 24. junija 1923, ob 15. uri. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem obč. zboru. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobritev rač. zaključka za l. 1922. 5. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Slamnikarske in klobučarske zadruge v Mengšu, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 29. junija 1923, ob 4. uri pop. v dvorani društvenega doma. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem obč. zboru. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobritev rač. zaključka za l. 1922. 5. Volitev nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Izvanredni občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruge v Predgradu, r. z. z. o. z., v likvidaciji, se vrši dne 15. julija 1923, ob 4. uri pop. v prostorih Marije Rode v Predgradu. 1. Poročilo likvidatorjev o izvršeni likvidaciji. 2. Sklepanje o shrambi poslovnih knjig.

XXX. redni občni zbor Vzajemne posojilnice, r. z. z. o. j., v Ljubljani, se bo vršil v pondeljek dne 25. junija 1923, ob 17. uri v društvenih prostorih. 1. Odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Sklepanje o rač. zaključku in razdelitvi dobička za l. 1922. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Društvo za štednjo i zajmave u Omišlju, r. z. n. j. imat će svoju glavnu godišnju skupštinu dne 24. 6. 1923, u 4. s. po podne u prostorijama svoje pisarne sa slijedećim dnevnim redom. 1. Čitanje zapisnika o zadnoj glavnoj skupštini. 2. Izvještaj upravnog odbora. 3. Izvještaj nadzornog odbora. 4. Potvrda bilance za god. 1922. 5. Promjena pravila. 6. Eventualija.

Občni zbor Živinorejske zveze za kamniški politični okraj, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 5. avgusta 1923, dop. ob 10. uri z Zadruzi pri Kristofu v Kamniku. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobrenje računov za l. 1922. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Razgovor o razdružbi zadruge. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Živinorejske zadruge v Spondijh Palovcah, r. z. z. o. z., v likvidaciji, se bo vršil dne 29. julija 1923, pop. ob 3. uri v šoli na Vranji Peči. 1. Poročilo likvidatorjev o skončani likvidaciji. 2. Sklepanje o shrambi poslovnih knjig.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Raki, r. z. z. n. z., se vrši dne 8. julija. 1923, ob 3. uri pop. v župnišču. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem obč. zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobrenje rač. zaključka za l. 1922. 4. Volitev odbora. 5. Sprememba pravil. 6. Čitanje revizijskega poročila. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruge, r. z. z. o. z., v Št. Petru pri Novem Mestu se bo vršil dne 1. julija 1923, ob 7. uri dop. v Kat. domu. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1922. 4. Sklepanje o razdružbi. 5. Slučajnosti.

Poziv upnikom. — Kmetijska nabavna in prodajna zadruga v Predgradu, r. z. z. o. z., je stopila v likvidacijo. Likvidacijski odbor poziva tem potom vse upnike, da mu prijavijo svoje terjatve do zadruge.

Oklic upnikom. — Upniki podpisane zadruge se v smislu § 40 združnega zakona pozivljejo, da pripiše svoje terjatve. Šenčur dne 23. aprila 1923.
Mlekarska zadruga v Šenčurju, r. z. z. o. z., v likvidaciji.

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO v LJUBLJANI

R. Z. Z O. Z.

MANUFAKTURA NA DEBELO IN DROBNO

Centrala: „Kresija“ v I. nadstr., Lingarjeva ulica št. 1.

Prodajalne na drobno: Stritarjeva ulica št. 5 in Dunajska cesta št. 29.

Podružnica v Somboru (Bačka).

Telefon št. 550

Prvovrstni proizvodi! — Cene solidne! — Pošt.-ček. št. 10 222

(S 1. septembrom se preseli centrala v novo palačo „Vzajemne posojilnice“ na Mik'ošičevi cesti.)

GOSPODARSKA ZVEZA

notira sledeče cene:

SEMENA:

Domača detelja črna, plombirana, garantirano čista brez predenice po	Din.	45—
Lucerna ali nemška detelja po	„	40—
Semenska pesa „Eckendorfer“ in „Mamuth“ po	„	18—

GNOJILA:

Kalijeva sol 42% po	Din.	150—	za 100 kg
Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforove kisline, z vrečami po	260—	100 .	
Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosfor. kisline (vreče a 100 kg) po	210—	100 .	
Bela razklejana kostna moka 32—34% po	275—	100 .	
Tomaževa žlindra 21% po	275—	100 .	

Cene veljajo pri odjemu originalnih vreč, pri vagonških pošiljtvah se iste znižajo.

KRMILA:

Lanene tropine po Din 5— za kg. Vreče po 50 kg.

Orehove tropine, vsebujoče 42% beljakovin in maščobe po Din 3.50 za kg z vrečami. Vreče po 75 kg.

Poklajno apno po Din. 4—.

VINOGRADNIŠKE IN KMETIJSKE POTREBŠČINE:

Drevesne škropilnice bakrene po	Din.	400—
Modra galica	kg	13—
Žveplo, dvojno rafinirano	kg	4—
Trierje (žitne čistilnike) tvrdke Heid, znamka I A po	3 500—	
Trierje (žitne čistilnike) tvrdke Heid, znamka I B po	3.000—	
Mlatilnice na ročni in gepeljni pogon po	4.000—	
Mlatilnice na gepeljni pogon s siti in tresali po	5.500—	
Gepeljni na 36 obratov po	Din. 4.500—	
Gepeljni na 24 obratov po	4.000—	

Kose, kranjske sive:

60 cm ā	Din.	25—
65	30—	
70	35—	
75	40—	
80	45—	

Žage:

vodne žage 1400 × 160 × 2.50 po	Din.	140—
„ 1400 × 160 × 2— „	140—	
„ 1700 × 180 × 2.80 „	145—	
vlečne žage (Zugsäge) po	65—	
Mečkalniki za krompir	Din.	120—

Poleg tega so na razpolago vsakovrstni poljedelski stroji, kakor:

čistilniki (pajtelni), plugi, brane poljedelske, brane travniške, brzoparilniki, gnojnične sesalke, vodne sesalke, brusil i. t. d.